

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§139

Dnr KS 2021-1801

Reviderade ägardirektiv för Norrtälje Kommunhuskoncern Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:

Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Anta reviderade generella ägardirektiv för Norrtälje Kommunhus (NKAB) koncernen,
2. Uppdra åt stämombud att rösta för att ägardirektiven fastställs av bolagsstämman i respektive bolag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar för egen del att uppdra till handläggare:

Att inför Kommunstyrelsens sammanträde förtydliga i underlaget att skrivning kring taxor och avgifter avser VA och Avfall.

Sammanfattning av ärendet

I ärendet föreslås en revidering av ägardirektivens generella del som är gemensam för samtliga i NKAB koncernen ingående bolag. Gällande direktiv är från 2019 och omnämner således inte Norrtälje vatten och avfall AB. Förslag till ändringar innefattar bl.a. anpassningar och förtydliganden av koncernens budget och verksamhetsplan, taxe- och avgiftsbeslut samt investeringar.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande avseende Revidering av NKAB koncernens generella ägardirektiv
Bilaga 1. Reviderade ägardirektiv

Beslutande sammanträde

Yrkanden

Ulrika Falk (S) gör följande tilläggsyrkande:

Att inför Kommunstyrelsens sammanträde förtydliga i underlaget att skrivning kring taxor och avgifter avser VA och Avfall.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta i enlighet med kommunstyrelsekontorets tjänsteutlåtandes förslag med Ulrika Falks (S) tilläggsyrkande, och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Norrtälje Kommunhus AB
Campus Roslagen AB
Norrtälje vatten och avfall AB
Norrtälje Energi AB

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

NORRTÄLJE
KOMMUN

MeetingDate

Roslagsbostäder AB
Föfattningssamlingen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsekontoret

Handläggare: Sandra Bombas
Titel: Chefsjurist
E-post: sandra.bombas@norrtalje.se

Till: Kommunstyrelsens arbetsutskott

Revidering av NKAB koncernens generella ägardirektiv

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår:
Kommunstyrelsen föreslår:

Kommunfullmäktige beslutar:

1. Anta reviderade generella ägardirektiv för Norrtälje Kommunhus (NKAB) koncernen,
2. Uppdra åt stämooombud att rösta för att ägardirektiven fastställs av bolagsstämman i respektive bolag.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

I ärendet föreslås en revidering av ägardirektivens generella del som är gemensam för samtliga i NKAB koncernen ingående bolag. Gällande direktiv är från 2019 och omnämner således inte Norrtälje vatten och avfall AB. Förslag till ändringar innefattar bl.a. anpassningar och förtydliganden av koncernens budget och verksamhetsplan, taxe- och avgiftsbeslut samt investeringar.

Ärendet

Beskrivning

I kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2021 gavs kommundirektören och ekonomiavdelningen i uppdrag att ta fram nya ägardirektiv för de kommunala bolagen med förtydligande avseende styrning.

NKAB-koncernens ägardirektiv är ett dokument bestående av dels generella direktiv som är gemensamma för alla bolag som ingår i NKAB-koncernen, dels särskilda direktiv (benämnda som bilagor) till respektive dotterbolag i koncernen. På kommunfullmäktiges sammanträde den 21 juni 2021, §142 antogs revidering av de särskilda ägardirektiven för respektive bolag i NKAB koncernen. I detta ärende föreslås en revidering av den generella delen av NKAB koncernens ägardirektiv.

Bolagen i Norrtälje kommunhuskoncernen har en viktig roll i kommunkoncernen och bidrar till att fastställda mål uppfylls och skapar mervärde för kommunens invånare. Ägardirektiv är ett frivilligt styrinstrument där ägaren vid sidan av bolagsordning ges möjlighet att tydliggöra sin vilja och vision med bolaget och ger på så vis styrelsen en tydlig målsättning och underlag för deras arbete. Ägardirektiven innebär också en möjlighet att styra mot ett mer utvecklat koncerntänk där samverkan och samordning inom koncernen sker naturligt. I detta sammanhang är ägardirektivens disposition av betydelse.

Den generella delen av ägardirektiven genomgick senast en omarbetning 2019. Under våren 2021 genomfördes workshop och dialogmöten berörandes bolagsstyrning, koncernoptimering och gällande ägardirektiv där såväl styrelserepresentanter som VD:s deltog. Inför denna revidering har därutöver samtliga bolag beretts möjlighet att inkomma med synpunkter.

Lagkrav

Är ej tillämplig.

Koppling till gällande styrdokument

Kommunens Mål & budget 2021-2023 anger inriktningen för de kommunala bolagen för de kommande åren. Tillsammans med bolagsordning och ägardirektiv utgör dessa de centrala styrdokumenterna.

Förvaltningens analys och slutsatser

Sammanfattningsvis bedöms ägardirektiven till stora delar tillfredsställande. Föreslagna förändringar består huvudsakligen i anpassningar och förtydliganden avseende koncernens budgetarbete- och process samt verksamhetsplan och investeringar åsyftandes att åstadkomma en tätare samordning med kommunen och bättre ekonomisk kontroll.

Från bolagen har framförts följande:

- För Norrtälje vatten och avfall AB kan nuvarande reglering i ägardirektiven som stipulerar att det ankommer på bolagsstyrelse att verka för att beslut som fattas är optimala för koncernen begränsas av att bolagets verksamhet är taxefinansierad.

Avseende denna fråga har förvaltningen bedömt att nuvarande formulering lämnar utrymme för lagstiftning som begränsar bolagens möjligheter att eftersträva koncernoptimering.

- Önskemål om ett tydliggörande av att det är ägaren (d.v.s. kommunen) som upprättar årsstämmoprotokoll.

Detta har tydliggjorts i förslaget till revidering.

- Önskemål om tydliggörande av vilka kommunala styrdokument som ska tillämpas av bolagen.

Denna fråga hanteras inom ramen för ärendet *Styrmodell för Norrtälje kommun med riktlinjer för ekonomi- och verksamhetsstyrning* där en riktlinje för Norrtälje kommuns styrdokument samt en klassificeringsstruktur för olika typer av styrdokument föreslås.

Förvaltningen bedömer att en årlig översyn av ägardirektiven är lämplig för att upprätthålla en aktuell och stringent styrning.

Tidplaner

För att bli gällande ska ägardirektiven fastställas av bolagsstämman i respektive bolag.

Anette Madsen
Kommundirektör
Kommunstyrelsekontoret

Joakim Appelquist
Stabs- och planeringschef
Kommunstyrelsekontoret

Bilagor

Bilaga 1. Reviderade ägardirektiv

Beslut skickas till

Norrtälje Kommunhus AB
Campus Roslagen AB
Norrtälje vatten och avfall AB
Norrtälje Energi AB
Roslagsbostäder AB
Författningssamlingen

Beslutsnivå och datum	Kommunfullmäktige 2019-12-16, § 296
Diarienummer	KS 2021-1801
Ersätter	Ägardirektiv för NKAB-koncernen beslutade 16 december 2019
Giltighet	Tillsvidare
Ansvar	Kommunfullmäktige

Antagen av Kommunfullmäktige 2021-11-xx, §xxx

Ägardirektiv för NKAB-koncernen

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Norrtälje Kommunhus AB (NKAB), Norrtälje Energi AB med dotterbolag, Roslagsbostäder AB samt Campus Roslagen AB med dotterbolag utgör tillsammans den så kallade NKAB-koncernen.	Norrtälje Kommunhus AB (NKAB), Norrtälje Energi AB med dotterbolag, Roslagsbostäder AB, <i>Norrtälje vatten och avfall AB</i> samt Campus Roslagen AB med dotterbolag utgör tillsammans den så kallade NKAB-koncernen.

Allmänt

De kommunala bolagen har tillkommit för att tillgodose kommunala behov och utgör därmed delar av den kommunala organisationen. Verksamheter som bedrivs i bolagsform ska styras så att de bidrar till att uppfylla Norrtälje kommuns mål. Bolagen bedriver verksamheten i ägarens ställe.

Driften av de kommunala angelägenheterna i aktiebolagsform medför att beslut fattas i bolagen och att vissa beslut dessutom måste fattas av bolagsstämman. För att kommunen ska kunna styra sina bolag i en för kommunen önskvärd riktning och för att samordna verksamheten i hela kommunkoncernen behöver kommunen genom fullmäktige utfärda ägardirektiv för bolagen. Ägardirektiven är ett komplement till bolagsordningen och tydliggör kommunens vilja med bolagen.

De ägardirektiv som kommunfullmäktige beslutar om är övergripande styrdokument som gäller för samtliga bolag ingående i NKAB-koncernen, samt specifika direktiv till respektive dotterbolag i koncernen.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Särskilda planeringsdirektiv till dotterbolagen lämnas av kommunstyrelsen i den ordinarie styrningen av kommunen och kommunkoncernen. Planeringsdirektiven ligger sedan till grund för bolagens verksamhetsplan som ytterst beslutas av respektive bolagets styrelse. Dotterbolagen ska minst en gång per år informera Norrtälje Kommunhus AB om sin verksamhetsplan. En sammanfattning av bolagens verksamhetsplan ska ingå i Mål och budget för Norrtälje kommun.	Särskilda planeringsdirektiv till dotterbolagen lämnas av kommunstyrelsen/ <i>kommunstyrelsekontoret</i> i den ordinarie styrningen av kommunen och kommunkoncernen. Planeringsdirektiven ligger sedan till grund för bolagens verksamhetsplan som ytterst beslutas av respektive bolagets styrelse. <i>NKAB styrelse beslutar om en verksamhetsplan för NKAB-koncernen utifrån underlag från dotterbolagen.</i> En sammanfattning av bolagens verksamhetsplan ska ingå i Mål och budget för Norrtälje kommun.

Generella direktiv

Koncernoptimering i samhällsupdraget

I en koncern fattas beslut som kan vara icke optimala eller belastande för något av aktiebolagen i koncernen. Det ankommer på respektive styrelse att verka för att de beslut som fattas är optimala för koncernen.

Verksamheten i Norrtälje kommuns bolag ska bedrivas med utgångspunkt från affärsmässig samhällsnytta. Bolagen ska drivas på ett sätt som vårdar kapital och ger en skälig avkastning med hänsyn till ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. Bolagen ska i tillämpliga delar följa kommunens policydokument, riktlinjer, planer och program.

Samverkan och organisation

De i NKAB-koncernen ingående bolagen ska sträva efter att hitta effektiva former för sin verksamhet inom koncernen och tillsammans med kommunen. När verksamhet samordnas ska hänsyn i första hand tas till vilken del av organisationen som har störst kompetens att på ett kundanpassat, kostnadseffektivt och hållbart sätt driva verksamheten. Bolagen ska också ta tillvara på den kompetens som finns i koncernen och i samverkan sträva efter goda organisatoriska lösningar.

Bolagen ska samverka med övriga bolag samt kommunens nämnder/förvaltningar för största möjliga kommunnytta. VD i NKAB är tillika koncernchef och ansvarar för löpande dialog med respektive VD i dotterbolagen och för utvecklingssamtal i samråd med respektive styrelseordförande.

Information till koncernmoder och kommun

De kommunala bolagen står under uppsikt av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen utövar kommunens ledningsfunktion över bolagen i enlighet med vad som anges i kommunstyrelsens reglemente.

Kommunstyrelsen har rätt att ta del av bolagens handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolagen och dess verksamhet. Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om bolaget som den begär.

För att kommunen fullt ut ska kunna ta sitt ansvar som ägare är det väsentligt att rapportering sker från Norrtälje Kommunhus AB i den utsträckning som överenskommits. Därav följer att dotterbolagen i Kommunhuskoncernen utan dröjsmål skall rapportera det ekonomiska och verksamhetsmässiga utfallet med den regelbundenhet som anges av ägaren.

Bolagen ska hålla kommunen väl informerad om sin verksamhet bland annat genom att snarast översända följande handlingar till kommunstyrelsen:

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
a. Protokoll från årsstämma.	a. Protokoll från årsstämma (<i>upprättas av ägaren</i>).

b. Protokoll från styrelsesammanträde

c. Årsredovisning

d. Revisionsberättelse

e. Underlag för sammanställning av koncernredovisning för kommunen och Norrtälje Kommunhus AB.

f. Delårsvisa redovisningar av bolagets verksamhet, utveckling och ekonomiska förhållanden

g. Andra handlingar som kommunstyrelsen, eller med avseende på dotterbolagen, NKAB särskilt begär.

Ägardialog ska regelbundet genomföras med NKAB-koncernens verkställande direktörer och styrelser. Verkställande direktör i bolagen ska delta i de chefskonferenser som kommunens ledning kallar till.

Finansiering

Norrtälje kommun har en internbank som hanterar kommunen och bolagens finansiering. Bolagen, med undantag för moderbolaget NKAB, får endast låna från internbanken om inte annat beslutas i särskild ordning.

Budget och verksamhetsplan

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
De årliga resultatkraven på bolagen sätts i samband med NKABs ordinarie process för mål, budget och verksamhetsplanering.	De årliga resultatkraven på bolagen sätts i samband med NKABs ordinarie process för mål, budget och verksamhetsplanering. <i>Processen ska vara samordnad med kommunen.</i>

Bolagen ska årligen fastställa verksamhetsplan för de närmaste tre räkenskapsåren och budget för nästkommande räkenskapsår. Planen ska vara i linje med de politiska prioriteringarna och kommunfullmäktiges mål. De ekonomiska konsekvenserna ska beskrivas för de tre kommande åren.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
Bolagen ska kontinuerligt göra långsiktiga investerings- och ekonomiska prognoser som ska infogas i den kommunkoncernövergripande lokal- och investeringsplaneringen.	Bolagen ska kontinuerligt göra långsiktiga investerings- och ekonomiska prognoser <i>med resultatutveckling och upplåningsbehov</i> som ska infogas i den kommunkoncernövergripande lokal- och investerings- och <i>upplånings</i> planeringen.

Instruktioner för hur detta ska rapporteras och vid vilka tillfällen ansvarar kommunens ekonomiavdelning för.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	Taxor och avgifter <i>Bolagen ska besluta om underlag för principiella taxe- och avgiftsförändringar i god tid i budgetprocessen och sedan överlämna dessa via NKAB till kommunfullmäktige för fastställande senast i samband med beslut om Mål och budget</i>

Upphandling

De kommunala bolagen ska följa kommunens upphandlingspolicy och kommunens riktlinjer för upphandling. Upphandlingarna ska koordineras och genomföras gemensamt av kommunkoncernen.

Tillsättning av verkställande direktör (VD)

Kommunen initierar och samordnar rekryteringsprocessen av VD i bolagen som sedan leder fram till ett beslutsunderlag som respektive styrelse fattar beslut om.

Kommunfullmäktiges yttrande

Det åligger bolagens styrelser att se till att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas i bolagen eller i dotter- eller dotterdotterbolag.

Moderbolagsgaranti

Norrtälje Kommunhus AB äger rätt att utfärda moderbolagsgaranti.

Ordinarie årsstämma

Respektive bolag ska eftersträva att ta fram årsredovisning så att årsstämma kan hållas under mars månad.

Köp och försäljning av fast egendom och övriga investeringar

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
De investeringsprojekt och investeringsramar för bolagen i NKAB koncernen som antagits i Mål och Budget ska anses vara beviljade av kommunen och kan således beslutas av NKABs styrelse för genomförande. Låneramar för NKAB koncernen beslutas av kommunen och fördelas efter detta av NKABs styrelse.	De investeringsprojekt <i>som explicit redovisats</i> och <i>de</i> investeringsramar och <i>låneramar</i> för bolagen i NKAB koncernen som antagits i Mål och Budget ska anses vara beviljade av kommunen och kan således beslutas av NKABs styrelse för genomförande.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
För investeringar som inte ingår i Mål och budget ska nedanstående gälla:	För investerings <i>projekt</i> som <i>inte</i> beslutats i Mål och budget ska nedanstående gälla:

Köp och försäljning av fast egendom och bolag som består av fast egendom upp till ett värde av 20 mkr ska beslutas av styrelsen i NKAB. För köp och försäljningar av fast egendom överstigande 20 mkr och bolag som består av fast egendom till ett värde överstigande 20 mkr eller som bedriver faktisk verksamhet ska beslut alltid fattas av kommunfullmäktige i Norrtälje kommun.

Dotterbolagen äger dock rätt att fatta beslut om köp och försäljning av fast egendom och bolag som består av fast egendom upp till ett värde av 10 mkr såvida köpet sker med egna medel och inte påverkar bolagets avkastning negativt eller sker i enlighet med tidigare investeringsbeslut.

Dotterbolagens styrelse kan, med undantag för köp och försäljning av fast egendom och bolag, fatta beslut om investeringar och försäljningar, utöver vad som godkänts av ägaren i ordinarie budgetprocess, med bokfört värde upp till 6 mnkr under ett år under förutsättning att bolaget kan finansiera investeringen med egna medel och att investeringen eller försäljningen inte påverkar bolagets avkastning negativt.

Nuvarande lydelse	Föreslagen lydelse
	<i>Vid alla investeringsbeslut ska avstämning ske mot fastställd låneram och fastställd investeringsram</i>

Ägardirektiv

Ägardirektiv som fullmäktige beslutat ska fastställas av årsstämman i respektive bolag.